

«Поміж ранкового світла й вечірніх мороків...»

Оля стояла десь посеред незнайомого села, у тихому закутку, де на всю вулицю лише два генератори, чотири припарковані машини, одна з яких — стрьомний білий бусик з підбитою фарою.

Це було зимове пообіддя, сіре, як халва, холодне, як сидіння у львівських трамваях. Лише в одній хаті на весь куток бовванів з димаря білий димок, тьмяним світлом ліхтариків і свічок жовтіли незашторені вікна.

Оля хекала на свої змерзлі пальці, що тримали смартфон із мапою. Джіпієс казав — це тут. І Оліне серце було з ним згодне.

Повіяв крижаний вітер — стара хвіртка рипнула.

І Синичка перелякано завмерла. Це лише хвіртка і все. Було чути, як металевими голосами ворони штрикають хмари, як гавкають собаки і десь далеко хрумкотить під колесами автівок крига. Але довкола неї, мов бульбашка, зяяла тиша.

«Я, бляха, геть здуріла», — насварила себе Синичка, роблячи зовсім крихітний перший крок. Та і не крок то був зовсім, а так, *незначне зіслизання підошви*, як би вона стверджувала в суді, якби її хтось заарештував за проникнення на чужу територію. І що ще

гірше — нищпорення і теоретичне фотографування. А може, вона диверсантка? А може, вона шпигунка?

На щастя, Оля Синичка не була ані диверсанткою, ані шпигункою, а була зовсім трішечки божевільною, і це, можливо, послужило би їй на користь у суді.

«Теоретичному суді!» — виправила себе Оля. Бо ясно ж, ніхто її не спіймає. Та і не порушила вона нічого, ну, подумаєш, побачила ранком в інтернеті оголошення про стару хату і прийшла глянути на неї одним оком. І випадково ступнула на три сантиметри всередину чужого двору. Ну добре, десять сантиметрів.

Окей. Пів метра, але хто там насправді рахує?

Може, це була і не найкраща з її ідей. Але якщо дивитися суто гіпотетично з висоти космосу, то всі ідеї не мають значення в глобальній перспективі. А отже, суто теоретично, можна вважати, що будь-яка погана ідея насправді дорівнює хорошій.

Оля шмаркнула носом, зробила глибокий вдих і покрокувала далі. Навіть тьють Юля, її близька родичка і найшаленіша подружка, людина, яка проспівала в караоке шість з половиною годин без зупинки, людина, яка започаткувала Всеукраїнську організацію з підготовки до поїздки на фестиваль «Бьорнінг мен» із головним офісом у Білій Церкві, жінка, яка одного разу спитала у священника, чи носить він під рясою труси, і та сказала б, що Оліна ідея погана.

І тому Оля пішла сама. Серце калатало так, що аж дихати було боляче. «Вона добровільно прийшла, була сама, ніхто не знав, де вона, і її телефон розрядився, бо вона забула павербанк вдома. Що вона хотіла? На що розраховувала?» — так міг би виправдовуватися перед судом теоретичний маніяк. І хоча він був маніяком, хтось би з оцих усіх суддів узяв та й погодився, що той має рацію. Оля сама напросилася.

«Я тіки гляну бігом і все. Дивиться — це не злочин. Усе буде добре. Тут нікого немає. У вікнах темно, тихо, сліди від підшов покрито снігом. Якби тут хтось жив, то б оцей весь голольод біля калітки присипали пісочком чи соллю, чуєш, Оля», — заспокоювала себе Синичка, всоте за останні п'ять хвилин перевіряючи в кишені ключі від міської квартири, один з яких довгий і підходящий для того, щоб зацідити ним в око чи скроню в разі потреби.

Лишилося сподіватися, що такої потреби не виникне.

«Так і напишуть у газетах. Придурошну девушку знайшли в підвалі старої хати після того, як вона провела під землею десять років. Коли девушку спитали, як вона попала в ловушку, вона скаже, що повелася на оголошення дуже гарної хати з виходом на річку. І пішла подивиться хату тайком, бо якби ця наша девушка зізвонилася з продавцями, то прийшлося рішати — куплять чи не. Але ж наша Оля сцикло і хитрюшка, вона ж умніша за всіх, вона ж хоче так, щоб без обов'язателств. Просто помічать. Пооблизуватись».

«Оля, все, успокойся, все буде добре, тебе ніхто не вкраде, бо нікому ти триста год не треба».

Синичка озирнулася, щоб переконатися у власних словах, спробувала натягнути на змерзлі вуха берет з помпоном і поправила мокрий від дихання шарф, сховавши в нього ніс. А тоді, як справжня мушкетерка, як почесна лицарка ордена Пана Коцького, відчайдушно і майже сміливо рушила вперед.

Сніг під підшвами хрустів, як чипси «Принглз». Кожен звук здавався гучним, наче підсиленням мікрофоном, коли зненацька в нього кажуть «раз-раз-раз». І кров в Оліних скронях відбивала цей ритм.

«Раз-раз-раз».

Хата стояла дика і тиха, підозріливо завмерла, наче сховалася між бур'янів і гілля. Але зі свого сховку стежила за кожним кроком, як слідкують очі на старих іконах. І від неї, як від старих ікон, не можна було відвести погляду. Раптом кліпне, доки не дивишся?

«Боже, ну що ж ти геть така страшненька. Видно, що колись любіма, а зара недолюблена. Нашо ти мені треба? Ну нашо? Шо я з тобою буду робить? Тебе ж пальцем тронь і ти розвалишся».

Синичка торкнулася рукою холодної стіни і легко натиснула. Хата вистояла.

«Ладно, стоїш. Я так тоже роблю. Випендрююся перед другими, наче я вся така сильна і стойка. А я ж не така. І ти не така. От скажи, як я сама тобі дам раду? Не могла вибрати собі якусь другу людину, багату? Сім'ю якусь собі вибрати могла ж, а? З «лек-сусом», з телевизором на пів стіни і з золотистим ретривером, який би їв преміум собачий корм. Та кого угодно! А не оце одіноку безтолкову мене».

«Раз-раз-раз». Синичка витерла зі щоки сльозинку й відвернулася від хати.

Роздивлялася холодну попелястість горіха у дворі праворуч. Розгладжувала поглядом коструbate і горбате полотно снігу, який там і там випинався, даючи підглянути, що ж під ним. А під ним сіріли бур'яни. А під ним їжачилися якісь кущі з поналиплим мокрим листям, схожим на ганчірки з мішковини. Під ним шаруділо якесь невидиме життя. А на ньому, зверху, життя видиме — глибокі сліди лап собаки (а чи, може, лиса?), менші — від котячих лапок. І щільні схематичні — по три пальці кожне — від горобців.

Оля згадала, як колись малювала такі сліди всюди, де можна: на снігу, на піску, на землі, на асфальті,

в альбомі й на шпалерах, малювала пальцем по пилу на кінескопі великого тріскотливого телевізора, який легенько бився током і наелектризював волосся, якщо до нього підносити пасемко. Або светр. Або kota. «Тут були голопці!» — із захватом повідомляла крихтіна Оля усім дорослим і показувала пальцем на сліди — схематичні, по три пальці, складені з трьох рисочок. «Диви, диви, тут ходили голопці!» Але дорослі чомусь не поділяли Оліного захвату. Хтозна, можливо, не вважали горобця за хатню тваринку, таку, як, скажімо, папуга, чи курка, чи ластівка, що звилася гніздо під козирком їхнього під'їзду, чи комар, чи тарган, чи маленька руда мурашка, яка постійно намагалася колонізувати хліб, якщо його забудеш на ніч у кухні.

А малій Олі здавалося важливим залишати сліди. І навіть якщо це сліди в глибокій калюжі, які так ніколи й не будуть зафіксовані, не застигнуть, як відбитки пальців у пластиліні чи тісті, не завмруть, як впечатані, у грязюку чи сніг. Чи навіть килим, пухнастий килим — і той довше здатен зберігати пам'ять твоєї присутності. Та щойно проходиш калюжу — вздовж, поперек, по колу чи збоку — сліди моментально зникають. Все так само, як і було до того: рівно, гладко й неторкнута. Тому, думала Оля, важливий саме той час, коли ти є там, де ти є. Важливо стояти в калюжі й дивитися на свої ноги майже по коліна у бурій-бурій, не те щоб дуже чистій воді з веселковими розпливиськами від пролитого бензину. Бо саме те, що ти бачиш, що відчуваєш, визначає твою присутність. Твоє існування.

І так само вона стояла тепер серед снігу, серед цієї води, здатної берегти сліди, ненадовго, та все ж довше, ніж солоний морський пісок. Стояла в моменті, дивлячись на свої ноги, на сріблясті, майже космічні чобітки — наче з іншої реальності, не з цього тихого, пологого,

тендітного світу з пам'яті, блакитних тіней і бур'янів. Оля ще не ступила за поріг хати, ще не чула, як її кроки відлунюють у її старих стінах, ще не здогадувалася, як у них звучатиме її голос — гучніше чи тихіше, ніж зазвичай. Але вже знала — тут її місце. Тут вона існує.

Тут вона існувала завжди, все життя робила кроки, лишаючи невидимі сліди на асфальті й у повітрі, все життя ухвалювала доленосні й помилкові рішення, повертала не туди й відчайдушно дерлася вгору, котилася донизу, поверталася назад, бо щось забула, і дивилася у дзеркало, аби не прогавити удачу. Все своє свідоме життя вона мріяла, спала, їла, вчилася, розчаровувалася, плакала, сміялася, любила, ненавиділа, цілувала, ображалася, кидала, йшла і починала наново, щоб урешті вскочити сюди, у цю мить. У цю точку часу й простору, щоб лишити свій слід на довше, якомога довше.

Вона йшла до своєї хати.

— Ви Аня?

Синичка скрикнула від несподіванки.

У хаті хтось був. Був увесь час. Хтось чув, як вона гладила стіни, хтось бачив, як вона заглядала у вікна, хрустіла бур'янами і торішніми квітами, переламуючи їх і мнучи в руці.

І чомусь, наче в детективному серіалі, наче час насправді можна уповільнити і розтягнути, Оля здійняла обидві руки й повільно повернулася до дверей. Серце гупало, як баси з колонок на рок-концерті. Колінні чашечки стали м'якими, мов іграшки-сквіші. Було б дуже непрактично зараз впасти чи зомліти, подумала Оля.

Спершу вона побачила лише біле сяйво світлодіодного ліхтаря. А тоді він опустився нижче, намалювавши білу пляму в неї під ногами, чітко відділивши сніг денний від присмеркового. Виявляється, вже сутені-

ло, а Оля й не помітила. З-за ліхтаря прорізалися обличчя — стривожені й бліді, зовсім різні й чимось невлотно схожі.

— Ви Аня? — тихо, ледь не пошепки повторив жіночий голос, мовби боячись злякати гостю ще дужче. І додав: — Ми Таня і Андрій Горобинські.

Горобинські стояли удвох, тісно помістившись на одвірку. Він — високий, широкий, у синіх спортивних штанях, дутій куртці і в'язаній шапочці. Вона — довгокоса чорнявка в чорному реглані з білим тризубом. Тонкою рукою з довгими нігтями Таня змінила яскравість ліхтаря і всі, здавалося, від того трішки видихнули.

— Ви Аня?

Зміст запитання нарешті дійшов до Синички. І вона кивнула, хоча й була зовсім не Аня. Бо, чесно кажучи, далеко не усім і далеко не завжди потрібно бути Олями. Особливо якщо тебе застукали на незаконному проникненні. Й, імовірно, — Синичка глянула на зірвану суху квітку айстри в рукавичці, — вандалізмі.

— Ви раніше, ми ще не ждали вас, — прошепотіла Таня, накидуючи капюшон реглана собі на голову і схрещуючи ноги, щоб було тепліше.

— У вікнах було темно, — промимрила Оля, наче це і справді щось пояснювало.

— Так на всій вулиці відключення, — відповів гулким басом Горобинський, скривився і глянув у небо, наче на велетенське табло, на якому нарешті повинні з'явитися номер поїзда і перон. Але це табло теж не мало відповідей.

Оля помовчала і знову кивнула, ховаючи суху айстру в кишеню. Тепер це вже кваліфікується як крадіжка?

У хаті високо і нахабно задзеленчало, як це вміють робити лише старі стаціонарні телефони.

— Ой, телефон, — Таня злегка підскочила, а тоді озирнулася назад, у хату, і пробубніла трохи здивовано, трохи ніяково: — Домашній. Ніяк не привикну, що люди і на нього можуть звонить.

І вона, забравши ліхтар, побігла вгамовувати дзвенчання, наче якогось монстра, що щойно прокинувся. Порожнє місце, яке на мить з'явилося у дверях після її зникнення, тут же заповнилося Горобинським. Він випростався і сховав руки в кишені спортивок. Без ліхтарика все стало ще дивніше. Наче вони просто знайомі, які вийшли на перекур.

Андрій дістав пачку сигарет і спитав:

— Будете?

І хоч Оля вже мільйон років як не курила, на кілька секунд замислилася: «А може?». Та все ж похитала головою. Згадка про куріння не прикрасить її перед присяжними.

Горобинський чиркнув запальничкою. У хаті пролунало ще кілька різких дзвінків, а тоді Таня виразно і гучно, наче аж чужим голосом сказала: «Алло». І уточнила: «Аня? Ви — Аня?».

І всередині Олі Синички все впало.

Колись уже таке з нею траплялося — на шкільній лінійці в кінці травня. Всюди пінилися каштани, палякотіли бузки, жовтіли й білили кульбаби, і в голові паморочилося від передчуття літа і свободи. І аж ось хтось зі шкільного ганку проголосив: «І почесною грамотою за особливі досягнення в навчанні та спорті нагороджується Ольга Синичка». І хоч Оля насправді ніколи не проявляла жодних особливих досягнень ані у спорті, ані у навчанні, семестр закінчила з трьома вісімками, однією сімкою з хімії